

Vastaanottaja: Valtiovarainministeriön kirjaamo

Hakemus lainanottovaltuuden muuttamiseksi

1. Tausta

Valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän hyväksytyyn investointisuunnitelmaan sisältyvien investointien rahoittamiseksi. Lainanottovaltuuden tulee kattaa myös investointeja vastaavat sopimukset.

Valtioneuvosto on päättänyt 8.5.2025 hyvinvointialueiden lainanottovaltuuksista. Päätöksen mukaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2026.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella on välttämättömiä investointitarpeita vuodelle 2026. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vuosikate, taseen rahavarat tai muut tulot eivät mahdollista investointien rahoittamista täysimääräisesti ilman pitkäaikaista lainaa. Hyvinvointialueen aluehallitus on päättänyt 19.8.2025 valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan jättämään hakemuksen lainanottovaltuuden muuttamiseksi ja siihen liittyvän valmisteluryhmän nimeämiseksi.

2. Esitys lainanottovaltuuden muuttamiseksi

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue esittää vuoden 2026 lainanottovaltuutta muutettavaksi välttämättömien investointien rahoituksen turvaamiseksi. Muutetun lainanottovaltuuden määräksi esitetään 255,1 miljoonaa euroa, josta 160,7 miljoonalla eurolla rahoitetaan investointeja vastaavia sopimuksia. Vuoden 2026 lainanoton ja siten lainanottovaltuuden lopulliseen tarpeeseen vaikuttaa ennustettu vuosikatteen kehitys eli investointien tulorahoituksen osuus. Tarvittava lainanottovaltuuden määrä on laskettu oletuksella, että vuoden 2025 ylijäämä toteutuu hyvinvointialueen muutetun talousarvion mukaisena ja että hyvinvointialueen kertyneet alijäämät on katettu vuoden 2026 loppuun mennessä hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n mukaisesti. Valtiovarainministeriön valmisteleva harkinnanvarainen lisäaika alijäämien kattamiseen voi vaikuttaa osaltaan ennustettuun investointien tulorahoitukseen. Lainanottovaltuuden tarvetta tarkennetaan näiltä osin lainanottovaltuuden muutosneuvotteluiden yhteydessä.

Strategiset toimitilainvestoinnit ja tilajärjestelyt

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelujen strateginen uudistaminen tulee edellyttämään uusia investointeja ja investointeja vastaavia sopimuksia. Näiden valmistelu on parhaillaan menossa. Uusia investointitarpeita tulee olemaan erityisesti sote-keskuksissa, paloasemissa, ikäihmisten ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja yhteisöllisessä asumisessa, lastensuojeluyksiköissä ja vammaispalveluissa. Toimitilainvestoinnit tukevat Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimeenpanoa. Lainanottovaltuuden tarve investointia vastaavina sopimuksina toteutettaviin strategisiin toimitilainvestointeihin on 135,0 miljoonaa euroa. Lisäksi uudisrakentamisen edellyttämiin maanvuokrasitoumuksiin kohdistuu 5,0 miljoonan euron lainanottovaltuuden tarve vuodelle 2026.

Logistiikkakeskus

Lainanottovaltuuden tarpeesta 62,0 miljoonaa euroa liittyy OYS 2030 -uudistamisohjelmaan kuuluvaan logistiikka- ja tukipalvelukeskukseen. Vanhan OYSin tukipalvelut toimivat 1970-luvulla valmistuneissa rakennuksissa, joiden kunto on todettu huonoksi. Peruskorjaus on todettu uuden rakentamiseen verrattuna hyvin kalliiksi ja osin mahdollottomaksikin toimivan sairaalan yhteydessä. Uuden yliopistollisen sairaalan ensimmäisen rakennusvaiheen (A- ja B-talot) paikalta purettiin muun muassa keskuskeittiö, sairaala-apteekki, keskusvarasto ja teknisen ylläpidon verstaat. Siitä lähtien kyseiset toiminnot ovat olleet hajasijoittuneina purettavaksi tarkoitetuissa vanhoissa rakennuksissa tai muissa väliaikaisissa väistötiloissa. Epäsopivat tukitoimintojen tilat haittaavat yliopistosairaalan ydintoimintaa ja lisäävät tukipalveluhenkilöstön työpanosta. Logistiikka- ja tukipalvelukeskukseen suunnitellaan sijoittuvan välinehuolto, keskuskeittiö, keskusvarasto ja vastaanottotermiinaali, keskusapteekin varasto sekä tekniikan palveluiden verstaat ja varastot.

Päivitetyn investointioppaan mukaisesti logistiikkakeskuksen osalta on arvioitu alla olevia kysymyksiä.

a) Miten investointitarpeen osalta on otettu huomioon alueen väestöennuste ja alueen sisäinen muuttoliike

Pohjois-Pohjanmaan alueen väestömäärä kasvaa nykyisestä noin 418 000 asukkaasta vuoteen 2030 mennessä noin 428 000 asukkaaseen ja edelleen vuoteen 2040 mennessä noin 438 000 asukkaaseen.

Väestön ikärakenne muuttuu ja ikääntyneiden osuus asukkaista kasvaa. 75 vuotta täyttäneiden osuus on nykyisin alueella noin 9,7 %. Vuoteen 2040 mennessä osuus kasvaa 14,1 prosenttiin. Nuorten määrä pysyy Pohjois-Pohjanmaalla jokseenkin nykyisellä tasolla lähivuosina, vaikka pientä laskua voi väestöennusteen perusteella olla odotettavissa.

Pohjois-Pohjanmaalla on myös nähtävissä koko maassa tavanomainen muuttoliike, jossa alueen keskustaajungin väestömäärä kasvaa verrattuna alueen pienempiin ja erityisesti reuna-alueiden kuntiin.

Alueen yliopistosairaalaavastuut, väestökehitys, väestörakenteen muutos sekä alueen sisäinen muuttoliike huomioiden tilainvestointi on tarkoituksenmukaista toteuttaa esitetyssä muodossa Ouluun. Muun muassa välinehuollon väistötilat ovat riittämättömät tila- ja konekapasiteetiltaan jo nykyisen väestömäärän ja -rakenteen mukaisilla leik-kausmäärillä.

b) Miten investointitarpeen osalta on otettu huomioon YTA-sopimus ja mahdolliset valtakunnalliset tavoitteet kansallisesti keskitettäviin palveluihin liittyen

Sairaalakampuksella ei ole tällä hetkellä riittävää varastokapasiteettia. Pohjois-Suomen YTA-sopimuksessa todetaan, että sairaaloiden materiaalin riittävän nopea saatavuus sekä lakisääteinen varmuusvarastointi varmistetaan tarvittavan kokoisilla varastoilla alueittain. Investoinnilla vahvistetaan sairaalan terminaalitoimintaa ja välivarastointikapasiteettia.

c) Voitaisiinko investointi korvata hankkimalla kyseinen palvelu hyvinvointialueiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä, tai voitaisiinko palvelu tehdä keskitetysti jossain toisessa alueen yksikössä tai mahdollisesti ostamalla palvelu

Logistiikka- ja tukipalvelukeskukseen suunniteltuja toimintoja ei voida hankkia pelkästään muiden hyvinvointialueiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä tai esimerkiksi ostamalla palvelu huomioiden materiaalin riittävän nopeaan saatavuuteen ja toiminnan vo-lymyihin liittyvät tarpeet.

d) Miksi investointi on välttämätön toteuttaa esitetyssä laajuudessa ja liittykö hankkeeseen sellaisia laadullisia (esim. rakennushankkeen arkkitehtuuri) tekijöitä, jotka eivät liity asiakkaan palvelutarpeen täyttämiseen

Epäsopivat tukitoimintojen tilat haittaavat yliopistosairaalan ydintoimintaa ja aiheuttavat kustannuksia. Investoinnin suunniteltu laajuus perustuu yliopistosairaalan lakisääteisen ydintoiminnan tarpeisiin.

Tilaohjelmaan ei sisälly esimerkiksi arkkitehtuuriin liittyviä ns. ylimääräisiä ratkaisuja lukuun ottamatta rakennusvalvonnan edellyttämiä vaatimuksia esimerkiksi julkisivulle.

e) Voidaanko investointia lykätä tai jakaa osiin

Yliopistosairaalan ydintoiminnan turvaamiseksi investoinnissa on välttämätöntä edetä kokonaisuutena ja esitetyn aikataulun mukaisesti.

Muut investoinnit

Lastenpsykiatrian ja sairaalakoulun tilajärjestelyihin on myönnetty aiempina vuosina lainanottovaltuutta yhteensä 17,75 miljoonaa euroa. Lainanottovaltuutta esitetään korotettavaksi 0,95 miljoonalla eurolla hankkeen kokonaiskustannusten tarkentumiseen liittyen.

Uuden yliopistollisen sairaalan rakentamiseen liittyvien inframuutosten osalta lainanottovaltuutta esitetään korotettavaksi 0,73 miljoonalla eurolla. Korotustarve johtuu muun muassa rakennusmateriaalien ja -töiden hinnannoususta.

30,7 miljoonaa euroa lainanottovaltuuden tarpeesta kohdistuu muihin kuin edellä kuvattuihin investointeihin. Investointitarpeita kohdistuu aineettomissa hyödykkeissä asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistämiseen, tietoliikenneverkkojen ja pääte-laitteiden yhtenäistämiseen sekä uuden yliopistollisen sairaalan tietojärjestelmiin. Koneiden ja kaluston investointitarpeista merkittävin osa liittyy olemassa olevan laite- ja kalustokannan uusimiseen sekä tilamuutosten edellyttämiin kalustehankintoihin. Maa-alueiden investointitarpeet liittyvät muun muassa vanhan yliopistollisen sairaalan purkuun sekä toiminnan kannalta kriittisimpien kiinteistöjen ostoon. Muiden kuin edellä asiakirjassa kuvattujen rakennusten investointitarpeet liittyvät erityisesti palveluverkon muutosten edellyttämiin tilamuutoksiin sekä toiminnan jatkuvuuden edellyttämiin peruskorjauksiin ja äkillisiin tilojen muutostarpeisiin.

Muut investointeja vastaavat sopimukset

Investointeja vastaaviin sopimuksiin kohdistuvasta 160,7 miljoonan euron lainanottovaltuuden tarpeesta 20,7 miljoonaa euroa kohdistuu muihin kuin edellä kuvattuihin strategisiin toimitilainvestointeihin. Nämä investointeja vastaavat sopimukset liittyvät suurelta osin erikoissairaanhoidon välttämättömiin laitehankintoihin sekä kotiin annettavien palveluiden edellyttämiin ajoneuvohankintoihin.

3. Esitys neuvottelujen käynnistämiseksi

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue esittää neuvottelujen käynnistämistä ja valmisteluryhmän nimeämistä lainanottovaltuuden muuttamiseksi, jotta välttämättömät investoinnit hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamiseksi voidaan turvata.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue esittää, että hyvinvointialueen edustajina neuvotteluissa toimivat strategia- ja talousjohtaja Anu Vuorinen (anu.vuorinen@pohde.fi) ja tekninen johtaja Ollipekka Huotari (ollipekka.huotari@pohde.fi).

Oulussa xx.xx.2025

Ilkka Luoma
Hyvinvointialuejohtaja

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue